

Posudek na bakalářskou práci Michaly Petříčkové „Strategie komunikace rodičů a učitelů v mateřské škole“

Zpracovala: Mgr. Seidlová Málková Gabriela, Ph.D.

Práce kolegyně Petříčkové je sondou k tématu vztahu rodiny a školy, vykresluje vztah těchto významných institucí pomocí „případové“ studie vztahu rodičů a zaměstnanců vybrané mateřské školy. Diskurzivně lze práci zařadit mezi texty na pomezí psychologie a pedagogiky s využitím kvalitativní strategie realizace výzkumu.

V tzv. Teoretické části předkládané práce autorka definuje a koncepčně zakotvuje vztah rodiny a (mateřské) školy. Opírá se převážně o odborné texty, které popisují vztah rodiny a školy, tedy zejména základní školy a typologizují vztahy rodin (rodičů) k této škole. Nosné části teoretické části práce pak definují a popisují trajektorie komunikace mezi rodinou (rodiči) a školou, resp. Především základní školou. Dle mého názoru teoretické opory předkládané práce trpí velmi slabou tematizací specifičnosti komunikace rodiny a mateřské školy- postrádám tedy jakousi nadstavbu nad literárními zdroji, které autorka nachází k tématu vztahu rodiny a školy obecně- problematizaci, která by dala dalším částem textu relevanci. Mezi teoretickou a praktickou částí textu neshledávám propojení, čtenář tedy nemá možnost rozumět, co ze zpracovaných opor z odborné literatury podpirá či zakotvuje realizovaný výzkum.

Obsah praktické části textu naplňuje (slovy autorky) „případová“ kvalitativní studie realizovaná ve vybrané mateřské škole, kde je autorka předkládané práce zaměstnaná. Badatel je tedy v případě předkládané studie součástí instituce, na kterou zaměřuje výzkumnou pozornost (to je samo o sobě velmi specifické a zasloužilo by si metodologickou diskusi). Metodologie práce nese znaky školně etnografického výzkumu, i když se tak mohou jen domnívat. Jistě by bylo vhodné v textu pojmenovat přístup nebo metody, které realizovaný výzkum inspirovaly nebo řídily. Popis designu výzkumu, vzorku i metod sběru dat je realizován pečlivě. V částech práce, kde autorka popisuje realizovaný polostrukturovaný rozhovor ovšem postrádám zdůvodnění voleb otázek, které rozhovor naplnily. Ani po přečtení celého repertoáru otázek mi není zřetelná nějaká logika jejich výběru, důvody, proč se autorka ptá na vybrané jevy (a proč se neptá jiné). Některé z otázek jsou dle mého názoru problematicky formulované (zejména otázky, kdy se explicitně autorka ptá „...jste spokojeni?“). Celkově otázky do realizovaného rozhovoru působí spíše jako sonda na objednávku vedení mateřské školy a mají dle mého názoru velmi malý explorativní potenciál. Jako by byly připravované s představou určité kvantifikace, ale odmítaly ji realizovat protože mají být „kvalitativní“ (např. ot. 2,5,6,7,8,9,10...) I s ohledem na téma celé práce bych skutečně spíše očekávala větší prostor pro exploraci (pro informátory samotné). Pro obhajobu bych tedy prosila autorku, aby volbu okruhů a témat do rozhovoru zdůvodnila, vysvětlila, případně rozkryla logiku, která za celkovou náplň rozhovoru stojí. Rovněž bych uvítala, aby autorka propojila otázky z rozhovoru s formulovanými výzkumnými otázkami- např. která otázka z rozhovoru měla (případně jak) přispívat k hledání odpovědi na jednotlivé formulované výzkumné otázky. Vyhodnocení otázek rozhovoru shledávám jako spíše popisné, postrádám v textu analytickou práci: autorka identifikuje u jednotlivých otázek typické výpovědi, ale nenabízí jejich interpretaci, vysvětlení, kvantifikaci nebo komentář.

Polostrukturované rozhovory doplňují zúčastněná pozorování v prostorách vybrané mateřské školy. V analýzách této části výzkumu postrádám snahu oddělit realitu, kterou určují nějaké předpisy a formální danosti (např. o čem rodiče musí komunikovat, co musí škola nabízet...) od reality „jedinečného prostoru“ vztahu rodičů a učitelů (personálu) vybrané mateřské školy, který autorka popisuje. I tuto část textu shledávám jako výrazně popisnou a minimálně analytickou a (stejně jako u rozhovorů) i zde postrádám zdůvodnění, co mělo toto pozorování přinést ve vztahu k výzkumným otázkám; a také vysvětlení, co řídilo strukturaci pozorování.

V Závěrečné kapitole č. 5 se dle mého názoru autorka dopouští nepodložených závěrů- čtenář musí jen důvěřovat a nemá prostor spolu s autorkou závěry konstruovat. Např. téma neverbální komunikace a závěrů ohledně jeho preferovanosti se tu dle mého názoru objevuje zcela nově a daty z výzkumné sondy nepodloženě.

Předkládanou práci doporučuji k obhajobě, hodnotím ji jako méně zdařilou a navrhuji pro obhajobu hodnocení dobře.

Gabriela Seidlová Málková

Praha 1.9.2013